

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Titulus VIII. Circa quæ versetur Privilegium? & de quibus id exprimat in
Canone?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

TITULUS VI.

Qui Privilegia dare possint, quique in Canone id posse dicantur?

REGULA I.

Quicumque Leges vel Statuta condere potest, Privilegia quoque circa illa concedere potest.

REGULÆ RATIO. Ejus est solvere, cujus est ligare.

REGULA II.

Quando Privilegium Legi vel Consuetudini Universali opponitur, ab eo solo dari potest, qui à tali Lege dispensare potest.

C. 8. DIST. C. probat, tale Privilegium à Papâ concedi posse; Idem probat, C. 9. de Offic. Ordin. C. 8. CAUS. IX. QUÆST. III.

REGULA III.

Temerarium & indignum est, aliquem propriâ autoritate præsumere, quod alii, certâ ratione inspectâ, singulari concessum fuit Privilegio.

Cap. 9. De Privil.

REGULA IV.

Unum & idem Privilegium tam à Prælato Inferiori, quam à Superiori simul concedi potest.

Cap. 14. De Privileg.

REGULA V.

Privilegia, quibus Concedens alienos Subditos sibi immediatè subjicit, non ab alio manare possunt, quam ab Habente potestatem supremam.

Inferitur ex Cap. 9. De Offic. Ordin. Inferitur quoque ex omnibus Locis, in quibus vetatur Metropolitanò, ne in primâ instantiâ judicet, qui sibi non immediatè subsunt.

Hinc et si Metropolitanus, Primas, Patriarcha, sint Episcopis Superiores, non leguntur in Canone posse istorum Subditos sibi immediatè subjicere; de Papâ verò pluriès legitur id posse. Cap. 12. 13. De Privileg.

In Galliâ non valent hujusmodi Privilegia, nisi consentiant Prælati, quibus nocent.

REGULA VI.

Qui in Jure Canonico Privilegium dare posse dicuntur, hi sunt.

I. Papa Cap. 8. CAUS. IX. QUÆST. III. C. 12. 13. 14. De Privileg. & passim alibi.

II. Episcopus C. 14. De Privileg. C. 6. De Relig. Dom. C. 13. De Sent. & Re Jud. C. 5. De His, quæ sunt in part. decisa. Cui ad hoc necessarius est liber Capituli sui consensus, si Rem, vel Personam, vel Locum à suâ Jurisdictione eximat: Exemptio enim hujusmodi est quædam alienatio.

III. Concilium Particulare C. 46. CAUS. XVI. QUÆST. I.

IV. Concilium Generale C. 2. junctâ Correct. Rom. Nota & C. 17. CAUS. XXV. QUÆST. II.

TITULUS VII.

Quibus dari possunt Privilegia? Quibus de Causis? & Quomodo danda?

REGULA I.

Quibuscunque dari possunt Leges, Privilegia dari quoque possunt, si Gratiis quibusque Indignos exceperis.

REGULÆ RATIO. Privilegia sunt Leges privata. EXCEPTIONIS RATIO. Privilegia sunt Gratia.

REGULA II.

Collegio, quod nondum existit, Privilegia, sicut nec Leges, dare non convenit.

C. 5. De Eccles. adif.

REGULA III.

Privilegia, tam quæ à Jure Communi eximunt, quam quæ Concedenti vel Aliis sunt nociva, sine justâ causâ danda non sunt.

Prior Pars patet ex locis, quibus alibi ostensum est, sine justâ causâ à Lege non esse dispensandum. Posterior patet ex C. 16. De Cler. non Resid. & C. 9. De Decim. quæ docent revocanda Privilegia, quæ sunt nimium nociva.

REGULÆ RATIO. Prioris generis Privilegia sunt perpetua à Jure Dispenfatio: at Dispenfatio à Jure Nemini sine justâ causâ danda est; sicut nec Jus sine justâ causâ constituendum. Privilegia verò Posterioris generis à majori justâ causâ exigunt, cum injustum sit, ut sine sine justâ causâ sibi vel alii Quis noceat.

REGULA IV.

Quando Privilegium Superioris Dignitatis Inferiori communicatur, ita communicandum, ut Superiori sua supereminetia conservetur.

Colligitur è Cap. 6. De Privileg. in VI.

Hinc Abbatibus non est concedendus Episcopatum Ornamentorum usus, in his Cætibus, in quibus Episcopi suis utuntur. *ibid.*

REGULA V.

Qui similem cum aliis vitam suscipiunt, simili debent gaudere Privilegio; ac è contrâ.

C. 3. De Privileg.

Hinc Privilegiatorum Confratres, qui ad illos non omninò se transferunt, illorum Privilegiis non plenè potiuntur. Cap. 32. *ibidem.*

TITULUS VIII.

Circâ Quæ versetur Privilegium? & de Quibus id exprimat in Canone?

REGULA I.

Circâ eadem Privilegia versantur, circâ quæ Leges.

REGULA II.

Quæcumque præscribi possunt, ex Privilegio concedi possunt, et si Quædam nequeant præscribi, quæ ex Privilegio haberi possunt.

Exceptionis exempla leguntur Cap. 11. 12. De Præscr.

REGULA III.

Quæ dicuntur in Canone ex Privilegio concedi posse, hæc sunt.

I. Jurisdictionis tam Contentiosa, quam Voluntaria, tam Criminalis, quam Civilis, Cap. 12. De Excess. Præscr. C. 9. De Offic. Ordin. C. 13. De foro competenti.

Hinc cognitio Causarum Matrimonialium, injunctio Penitentiarum publicæ, Indulgentiarum Concessio, aliaque ejusmodi, quæ ad Episcopos Jure Communi pertinent, ex Privilegio aliis competere possunt; hinc Clericorum Capitulo servientium correctio & punitio, quæ

quæ Jure Communi ad Episcopum spectat, ex Privilegio ad Capitulum pertinere potest erga Diocesanos.

II. Jura Episcopalia & Parochialia erga Parochianos *Cap. 16. 17. De Excessibus Prælat. Cap. 18. 19. De Præscripti.* Si enim, dum alii his juribus subduntur, ab his eximamur, exemptio nostra est Privilegium. Hinc, cum Jus Episcopale sit, ut Diocesanos ad Synodum venire cogat; Regulares, qui ab hoc Jure eximuntur, Privilegiati sunt. Cum Jus audiendi Parochianorum Confessiones, aliaque Sacramenta Parochianis ministrandi, Parochiale sit, quibuscunque concessum est, ut ab alio Sacramenta recipere possint, quam à Parocho, Privilegium acceperunt. Plurima possent afferri exempla alia, quæ *cit. Cap. 1.* aliaque non pauca subministrarent, sed allata sufficiunt.

III. *Cap. 9. De Offic. Ord. in IV.* Vacantium Ecclesiarum fructus, ex speciali Privilegio pertinere possunt Prælati, quibus subjectæ sunt; Idem dic de spoliis defunctorum illarum Rectorum.

IV. *Cap. 21. 22. DIST. XCIII.* Vestes Sacræ, ut Compagæ, & Mappulæ, quibus Clerici uti non possunt sine Privilegio ab Apostolica Sede concessio: dicendum idem de Pallio, quò in Divinis uti non licet nec Episcopis, nec Archiepiscopis, nec aliis Papæ Inferioribus, sine speciali Sedis Apostolicæ gratia: *tota DIST. C. totus TITULUS De Usu & Autorit. Pal.*

V. Sacra Ordinum Officia erga Monachos, qui Solitariam Vitam vovent & vivunt; ad ea enim vocari nequeunt sine concessio à Papâ, vel ab Episcopis Privilegio. *C. 9. &c. CAUS. XVI. QUÆST. I.*

VI. Electio ad Abbatiam vel ad Episcopatum. *Cap. 39. CAUS. XVI. QUÆST. I.* Monasterio siquidem concedi potest, quod illius Abbas eligi nequeat sine Regali Provisione, quòdque Electus Abbas non possit ad Episcopatum prochi.

VII. Ut omnia uno verbo comprehendantur, ex Privilegio concedi posse in Canone dicuntur quæcunque res, circa quas in Corpore Juris extant concessa Privilegia, quæ colliguntur in *TIT. De Privilegiis in Corpore Juris clausis.*

REGULA IV.

Non extat in Jure Privilegium, quo Quis possit cum Excommunicatis communicare & sine Excommunicatione manus violentas in Clericum injicere. *C. 8. De Sent. Excommunic.*

TITULUS IX.

De Pertinentibus ad Privilegiorum Formam.

REGULA I.

Concessa aliter, quam Scripto, Privilegia valent. *C. 7. CAUS. XXV. QUÆST. II.*

REGULA II.

Nulla alia in Jure reperiuntur, quæ ad Privilegiorum Formam quodammodo pertineant, quam ista; Data, Indictio, Charta, Encaustum, Scriptura, Sigillum, Locutiones, quibus exprimuntur; circa quæ nihil aliud docet, quam quod continent sequentes Regulæ.

C. 6. De Fide. Instr.

REGULA III.

Falsitatis suspecta habentur Privilegia, vel falsam ut invalida habentur.

I. Si consumpta fuerint in Indictionis annotatione, ubi falsitas facilius deprehendi potest, vel si in eo loco sit ratura. *ibidem.*

II. Si Scriptura appareat recentior, Charta verò sit vetustissima; *ibidem.*

III. Si aquâ infectum videatur Encaustum, ut Scriptura recens, antiqua appareat. *ibidem.*

IV. Si enormis sit in Sigillo fractura, vel si Imago non conveniat Privilegium Concedenti, vel si Sigillum Chartæ subjunctum videatur. *ibidem.*

V. Si manu publicâ non sit confectum. *ibidem.*

VI. Si Nomen proprium Concedentis cerò legi non possit, vel quia deletæ sunt Litteræ præcipuæ, vel aliâ de causâ. *ibid.*

REGULA IV.

Si Privilegium Exemptionis sit totale, & de Ecclesia agitur, his & similibus loquendi modis exprimitur.

C. 10. De Privileg. in VI.

1. Ecclesia Exempta sit Libera, vel libertate Ecclesiæ Romanæ potiatur. 2. *Beati Petri* juris existat, ad jus & proprietatem Ecclesiæ Romanæ, vel ad illam specialiter, vel sine medio, vel simpliciter pertineat. 3. In hac prærogativâ gaudeat speciali. 4. Ad perceptæ Libertatis Indicium, Ecclesiæ Romanæ Census solvat annum. 5. Episcopus non audeat in illâ Cathedralam collocare, imperare, vel Ordinationem facere. 6. Hujus Ecclesiæ Clericos in proprios & speciales Subjectos Ecclesiæ Romanæ suscipimus.

REGULA V.

Si Privilegium hujusmodi parziale sit, his & similibus concipitur loquendi modis. *ibidem.*

In tali re vel articulo exempta sit Ecclesia, ut, verbi gratiâ, Censuris Ordinarii non subjiciatur: idque locum habet, etsi addatur Clausula de solvendo annuo Censu Ecclesiæ Romanæ, ad perceptæ Libertatis indicium. Hæc enim Clausula restringenda est ad præmissum Libertatis articulum.

Cætera, quæ ad Formam Privilegiorum spectare possunt collecta sunt, in *TIT. De Interpretatione Privilegiorum.*

TITULUS X.

Quid Privilegia efficere possint, vel non possint?

REGULA I.

Quidquid à Privilegiato exigitur contra Privilegii sui tenorem, id licitè denegat, etsi à Superiore petatur.

Cap. 5. De Excess. Prælat.

Hinc, si quid Episcopi ab Abbatibus exigunt contra Libertatem Ordini suo à Summis Pontificibus concessam, Abbates denegare possunt.

REGULA II.

Sententia legitimo Privilegio contraria, non valet.

C. 7. Eod. TIT.

Hinc, si qui Clerici vel Regulares à dimidio procurationis ob Vistationem debitæ eximerentur, atque Censuris ferirentur, à Superioribus ex eo solo, quòd nolunt integram persolvere, nulla foret Sententia. Infertur ex *citato Cap. 7.*

REGULA III.

Singulorum Privilegia Legem Communem facere non possunt, sive quod eodem recidit, Privilegium Personale ad Jus Commune trahi non potest.

Cap. 39. CAUS. XVI. QUÆST. I. C. 2. CAUS. XXVI. QUÆST. II. GRATIANUS post C. 16. CAUS. XXV. QUÆST. I. C. II. De Concess. Præb.

REGULA IV.

Ut Legi, sic Consuetudini Universali derogare potest Privilegium,

C. 7. DIST. C.

REGULA.